

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2018. május 16.

EGÉSZSÉGÜGY ISMERETEK

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a vizsgázók teljesítményének értékeléséhez

(az értékelő tanárok részére)

Ha a **zárt jellegű feladatoknál** (teszt) az összes lehetséges választ megjelöli a vizsgázó, akkor **nem kap pontot**. Ha a javítási-értékelési útmutatóban szereplő **megoldások számánál több választ jelöl meg, akkor a többletválaszok számával a pontszámot csökkenteni kell**. A feladatokra kapott pontszám nem lehet negatív.

- Tévedés esetén helyes megoldásnak csak a vizsgázó **egyértelmű javítása** fogadható el.
- **A dolgozatban előforduló esetleges megoldási hibákat, tévedéseket kérjük, feltűnően jelöljék!**
- **Fogalom meghatározása** esetén a megoldásban aláhúztuk az ún. kulcsszavakat. Maximális pontszám csak akkor adható, ha a kulcsszavak maradéktalanul szerepelnek a vizsgázó megoldásában. A feladat részmegoldása esetén, ha erre lehetőség van, az adott feladat javítási/pontozási útmutatójában található meg a részpont értéke.

- **A csillaggal (*) jelölt feladatoknál** több helyes megoldás is lehetséges, mint amennyit a feladat utasításában megoldásként elvárt. Ezeknél a feladatoknál a **javítási-értékelési útmutatótól eltérő, de tartalmában azonos, egyéb helyes megoldás is elfogadható** a ponthatáron belül.

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Teszt jellegű feladatok

1. Írjon **x** jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás!

3 pont

Állítások	Igaz	Hamis
Az idegszövet szerkezeti és működési egysége a neuron.	x	
Az emberi test egyik fő iránya a laterális, amelyet a középvonaltól távolabb eső képletek helyzetmegjelölésére használunk.	x	
Az indirekt sejtosztódás a sejtmagban kezdődik, amit a citoplazma kettéválása követ.		x

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

2. Írjon **i** jelet az igaz állítások mellé és **h** jelet a hamis állítások mellé!

4 pont

A parenterális gyógyszerelés legegyszerűbb módja az orális gyógyszerbevitel.	h
Intravénás injekcióval csak vizes szuszpenziók és olajos gyógyszerek adhatók be.	h
Injekciózás egyszerű, de nem veszélytelen művelet.	i
A szív működés intrakardiális és extrakardiális szabályozású.	i

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

3. Húzza alá az igaz állításokat!

4 pont

- Az intrauterin életben sem a tüdő sem a bélrendszer nem működik.**
- Az érett újszülött sírása jól differenciált.
- A szérum fibrinogént tartalmazó vérplazma.
- A születés után minden újszülött veszít a súlyából.**
- Az újszülött sírása kommunikáció, az újszülöttek nyelve, a kapcsolatteremtés első eszköze.**
- A védőoltások a terciér prevenció eszközei.
- A morbus olyan állapot, amelyben az életfolyamatok a normálistól jelentősen és tartósan eltérnek.**
- Az aktív immunizálás lényege, hogy kész ellenanyagot juttatunk a szervezetbe.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

---

4. Párosítsa az injekciós formáit a rájuk jellemző fogalmakkal! 5 pont

- A Intracután injekció
- B Intramuscularis injekció
- C Intravénás injekció
- D Subcután injekció

1. Többnyire a felkar külső harmadába adjuk, a beszúrás szöge kb.: 45-60 fokos.
2. A gyógyszert a bőr hámrétegei közé visszük be, a beadás helye leggyakrabban az alkar hajlító oldalának közepe.
3. Akkor alkalmazzuk, ha nagyon gyors hatást akarunk elérni.
4. Hosszú, hegyes tűvel ajánlott beadni, a beszúrás helyét, az esetleges szövődmények megelőzése miatt, pontosan meg kell határozni.
5. Leggyakrabban allergiás készség kimutatására alkalmazzuk, a hatóanyagot a bőr hámrétegei közé visszük be.

A: 2,5; B:4, C:3, D:1,

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

5. Húzza alá az igaz állításokat! 2 pont

1. **Az alkoholizmus egyik súlyos kísérőjelensége a szociális problémák kialakulása.**
2. **Az emlők szűrése és rendszeres vizsgálata alapvető része a nőgyógyászati betegségek megelőzésének.**
3. Az aszténiás alkatú egyén ellenálló képessége igen nagy, de hajlamos a szív és érrendszeri betegségekre.
4. A somnolentia mély kábultság, amelyből a beteg csak erős ingerekkel ébreszthető fel.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

6. Húzza alá az igaz állításokat! 2 pont

1. **A betegség időbeni lefolyása akkor idült, amikor a kóros állapot hónapokig, akár évekig is elhúzódik.**
2. A pulzus száma élettani körülmények között 40-50/ perc, de ez a szám fizikai megterhelésre fokozódhat.
3. **A betegség időbeni lefolyása akkor akut, amikor a kóros állapot 1-2 naptól 2-4 hétig tart, kifejlődése gyors, tünetei „viharosak”.**
4. A gyógyszerek egyik lehetséges alkalmazási módja az instillatio, amikor a hatóanyagot a hüvelyen keresztül juttatjuk a szervezetbe.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

7. Párosítsa az alábbi fogalmakat a nekik megfelelő jellemzőkkel! 4 pont

- A. Nagyothalló
- B. Afáziában szenvedő
- C. Siket
- D. Értelmi fogyatékos

1. Összefoglaló elnevezése mindazon beszédzavarnak, amelyek organikus agyi sérülés következtében jönnek létre.
2. Azon személyek, akiknél a halláskárosodás mértéke mindkét fülön 30-90 dB között van.
3. Olyan állapotokat jelent, melyekben egy ember értelmi képességei jóval az átlagos szint alatt maradnak.
4. Olyan személy, akinek audiogramja minimum 90 dB halláscsökkenést mutat mindkét fülön.

A. 2., B.1, C.4, D.3.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

8. Írjon **i** jelet az igaz állítások mellé és **h** jelet a hamis állítások mellé! 3 pont

A táplálékpiramis csúcsa a legritkábban fogyasztásra javasolt termékeket tartalmazza.	i
„0” –ás vércsoportú egyén savója nem tartalmaz agglutinint.	h
A decubitus tartós nyomás hatására létrejött, körülírt szövetelhalás.	i

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

9. Válassza ki a hamis állításokat és a betűjelét írja a kipontozott vonalra! 3 pont

- A. A cuspidalis billentyűk a szívben, a kamrákból kiinduló nagyartériák szájadékában helyezkednek el.
- B. Az emberi szervezet vérrendszere artériákból, vénákból és kapillárisokból áll.
- C. A carpus hét apró csontból áll, amelyek felső és alsó sorba rendeződtek.
- D. A vénák a periféria felől a szív felé szállítják a vért.
- E. A szív jobb kamrájának ürege átmetszetben kör alakú.
- F. A szívizom a küszöb feletti ingerre minden esetben maximális összehúzódással válaszol.

A, C, E.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

10. Húzza alá az igaz állítást!

1 pont

1. Az antisepsis annak megakadályozása, hogy élő korokozó a szervezetbe jusson.
2. **A testtömeg index a BMI, egy statisztikai mérőszám, amely a test elhízottsági fokát mutatja**

(Helyes válasza 1 pont adható!)

11. Az alábbi feladatok összetett mondatok. Az első tag az állítás, a második az indoklás. A két tagmondat külön-külön igaz vagy hamis lehet. Ha mindkettő igaz, akkor lehet közöttük ok-okozati összefüggés, de az is lehetséges, hogy nincs köztük ilyen kapcsolat. A megoldás alábbi lehetőségei közül írja a helyes betűjelet az összetett mondatok elé, a kipontozott helyre!

12 pont

- A Az állítás és az indoklás egyaránt igaz, és közöttük ok-okozati kapcsolat van.
  - B Az állítás és az indoklás egyaránt igaz, de nincs közöttük ok-okozati kapcsolat.
  - C Az állítás igaz, az indoklás azonban hamis.
  - D Az állítás hamis, az indoklás önmagában igaz.
  - E Az állítás és az indoklás egyaránt hamis.
- E A szív bal kamrájának ürege átmetszetben kocka alakú, mert innen indul ki az artéria pulmonális.
  - A Az oxigénterápia alkalmazása életmentő lehet, de rendkívül veszélyessé is válhat, mert a túladagolása esetén légzési elégtelenség léphet fel.
  - C Az orális gyógyszerbevitel az egyik legegyszerűbb gyógyszerelési mód, mert az emésztőnedvek a felszívódást gyorsítják, a bélből a felszívódás kifejezetten gyors.
  - C Élettani körülmények között a székletürítés naponta egyszer, megközelítőleg azonos időben történik, mert ha az egy napon belüli székletürítések száma jelentősen megszorodik obstipációról beszélünk.
  - B A 37-38°C közötti hőmérséklet a subfebris, mert ha a hőemelkedéses állapot tartós subfebrilitásról beszélünk.
  - B Az oedema alakul ki ha a bőr rétegeiben és a bőr alatti kötőszövetben folyadék halmozódik fel, mert például keringési zavarokban, vesebetegségben, allergiánál gyakori az oedema megjelenése.

(Helyes válaszonként 2-2 pont adható!)

12. Párosítsa az alábbi fogalmakat a nekik megfelelő jellemzőkkel!

4 pont

- A Orientált egyén
- B Eufória
- C Apátia
- D Delirium

1. Környezetével szemben érdektelen, fásult, közönyös.
2. Kérdéseinkre gyors és logikus választ ad, térben, időben tájékozott.
3. Nagyfokú izgatottsággal járó átmeneti tudatzavar, a beteg igen nyugtalan, kiabál, olyan személyekhez beszél, akik nincsenek jelen, súlyosabb esetben kis állatokat lát, kergeti, üldözi azokat.
4. Indokolatlanul, hirtelen keletkezett emelkedett hangulat.

A: 2., B: 4., C: 1., D: 3.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

13. Írjon x jelet a mondatok mellé annak megfelelően, hogy igaz vagy hamis az állítás!
3 pont

Állítások	Igaz	Hamis
A biológiai egészség a szervezetünk megfelelő működése.	x	
Az alvás passzív pihenés.	x	
Az emocionális egészség, a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség.		x

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

Rövid válaszokat igénylő feladatok

14. *Az alábbi feladatban a sérült elsődleges vizsgálatával kapcsolatos ismereteit kell alkalmaznia.
5 pont
Ismertesse a légzés vizsgálatát, figyeljen a kivitelezés műveleti sorrendjére!

1. A sérültet hátára fektetjük, ruházatát megbontjuk a mellkasán és a hasán.
2. A sérült mellé térdelünk, fejét hátra hajtjuk, állát előre emeljük.
3. A sérült arca fölé hajolunk.
4. Nézzük a mellkas emelkedését, süllyedését.
5. Hallgatjuk, és az arcunkon érezzük a be- és kiáramló levegő hangját és mozgását.

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

15. Az alábbi megállapítások hibásak. Keresse meg a hibát és a helyes megállapítást írja a vonalra!
3 pont

1. Az egészség a testi betegség hiánya.
2. A profilaxis a gyógyulás mielőbbi bekövetkeztének elérésére irányuló tevékenység.
3. Az igen magas láz legeredményesebb csillapítása csecsemőkorban a fizikális lázcsillapítás, ilyen esetben a gyógyszeres csillapítás szükségtelen.

1. Az egészség a testi (somatikus), a lelki (pszichés) és a szociális jóllét állapota nem csupán a betegség hiánya.
2. A profilaxis a betegség elkerülésére irányuló tevékenység, megelőző intézkedés.
3. Az igen magas láz legeredményesebb csillapítása csecsemőkorban a fizikális lázcsillapítással egyidőben, a gyógyszeres lázcsillapítás alkalmazása.

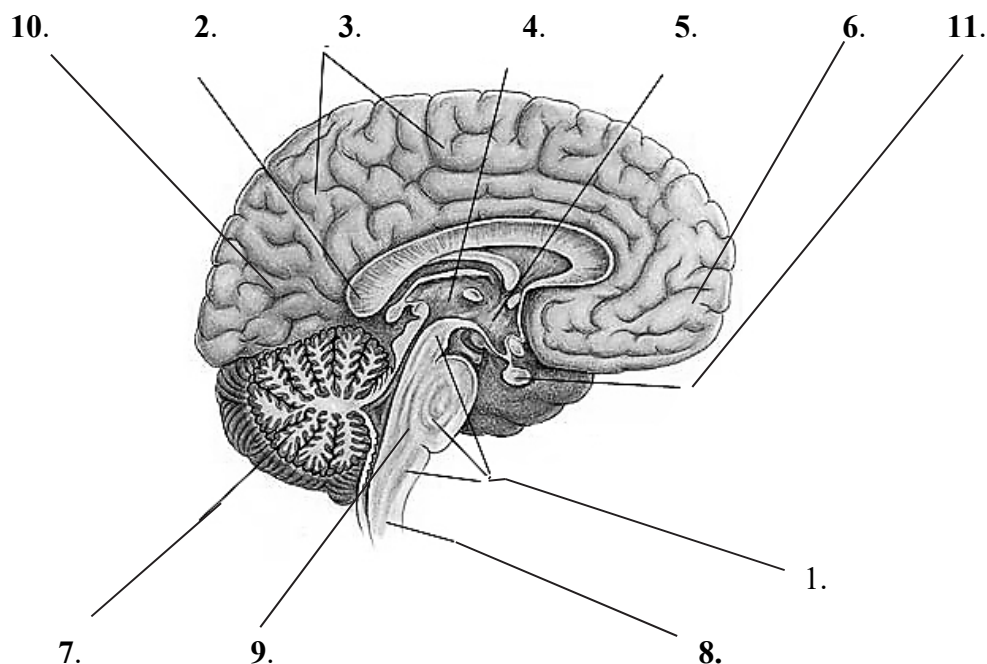
(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

16. *Határozza meg a gondozás fogalmát!
1 pont

A gondozás az egészségügyi ártalmakat megelőző és elhárító, a megfelelő fejlődést elősegítő, az életkörülményeket javító családi és társadalmi tevékenység.

(Helyes válaszáért 1 pont adható!)

17. Nevezze meg a képen látható agyvelő medián-szagitális metszetén a számmal jelölt képleteket! (Egy helyes választ megadtunk.) 5 pont

Forrás: Donáth Tibor *Anatómia élettan Medicina KK.Zrt Bp. 2013*

1. Agytörzs,	6. Homloklebeny
2. Kérgestest,	7. Kisagy
3. Nagyagy,	8. Nyúltvelő
4. Thalamus,	9. IV. agykamra
5. Hypothalamus,	10. Nyakszirtili lebeny
	11. Agyfüggelék

(Két helyes - magyar vagy latin - válaszonként 1-1 pont adható!)

18. * Az alábbi táblázat a vegetatív idegrendszer hatását szemlélteti, a különböző szervekre. Egészítse ki a táblázatot! 4 pont

Szerv, illetve működés	Szimpatikus hatás	Paraszimpatikus hatás
Szem	pupillatágulat, távolba tekintési alkalmazkodás	pupillaszűkület, közelnézési alkalmazkodás
Nyálmirigyek	a szekréció gátlás vitatott	nyálelválasztás, szekréció fokozódik
Szív	frekvencia növekedés, erőteljesebb összehúzódások	alacsonyabb frekvencia, gyengébb kontrakciók
Hörgők	tágul	szűkül
Emésztőnedvek	gátolja a nedvelválasztást	serkenti a nedvelválasztást
Gyomor- és bélmozgások	gátol	fokoz

(Helyes válaszonként 1-1 pont adható!)

19. *Az alábbi feladatban a daganatokkal kapcsolatos ismereteiről kell számot adni!
7 pont

Ismertesse a daganat fogalmát!

Olyan kóros szövetszaporulat, amely a szervezet saját sejtjeiből kiindulva, fokozatosan függetlenedik a fiziológiás növekedésszabályozástól, nem koordinált növekedési autonomiára tesz szert, miközben zavart szenved az adott szövet differenciációja is.

Soroljon fel a daganatok kialakulásában szerepet játszó tényezők közül négyet!

kémiai anyagok,	kórokozók,
életkor,	fizikai tényezők,
öröklődés	nem,
radioaktív sugárzás,	ultraibolya sugárzás,

Ismertesse és jellemezze a benignus és a malignus daganatokat!

A benignus daganatok: rendszerint jól körülhatároltak, az adott szerv vagy szövet határain belül, ahhoz hasonló szöveti szerkezettel rendelkeznek. Általában lassan növekednek, s mivel határaikat hártya borítja, amely elszigeteli őket a környezetüktől, nem törnek be a véráramba, nem képeznek áttéteket. Panaszt ugyan okozhatnak, mert nyomhatnak idegeket, növekedésük folytán akadályozhatják az adott szervet a rendes működésben, ám rendszerint eltávolíthatók vagy gyógyíthatók, a kiújulás általában ritka.

A malignus daganatok: kontrollálhatatlanabbak, felületük rendszerint nem olyan körülhatárolt, mint a jóindulatú tumoroké, ebből következően szóródásuk sokkal intenzívebb. A véredek, nyirokerek falát áttörik, távoli szervekbe áttéteket képeznek Növekedésük kiszámíthatatlan. Rendszerint inoperábilisek.

(Helyes válaszáért, fogalomra 1 pont, bármely két helyes tényezőkre 1 pont, jellemzésre 2-2 pont adható!)

20. * Ismertesse az idős kor jellegzetességeit az alábbi szempontok szerint!
3 pont

Látás: élessége és erőssége, a fényérzékelés és színlátás megváltozik.

Hallás: az életkor emelkedésével a hallászavar fokozódik.

Szaglás: a szaglóérzékelés az életkor növekedésével általában csökken.

(Helyes válaszáért 1- 1 pont adható!)

21. Egészítse ki az alábbi táblázatot a megfelelő fogalmakkal!
4 pont

A végleges vizelet kóros színe/tartalma	Az elváltozás lehetséges oka
sárgásbarna, sörszínű	icterus, májbetegség
piros, húslészerű	vesekő, vesehomok, vesedaganat
fehérje	húgyúti gyulladások
cukor	cukorbetegség
aceton	éhezés, szomjazás, cukorbetegség

(Helyes válasza 1- 1 pont adható!)

22. * Az alábbi feladatban az elsősegélynyújtás első ellátással kapcsolatos ismereteit kell alkalmazni. Ismertessen hat artériás vérzéscsillapításnál alkalmazott artériás nyomópont helyét és nevezze meg azokat magyarul és latinul! 6 pont

Artériás nyomópontok helye, megnevezése latinul és magyarul:

1. A külső hallónyílás előtt, fölött. Halántéki ütőér - a. temporalis superficialis.
2. Az angulus mandibulae előtt két centiméterrel. Állcsonti ütőér - a. maxillaris externa.
3. A gégeporc magasságában kétoldalt, a fejbiccentő izom belső széle mellett. Közös nyaki ütőér - a. carotis communis
4. A test két oldalán a kulcscsont alatt. Kulcscsont alatti verőér - a. subclavia.
5. A felkar belső oldalán, a hajlító izom alatt futó hosszanti árokban. Felkari verőér - a. brachialis.
6. A lágyékhajlat alatt a comb elülső belső részén fut lefelé. Combütőér - a. femoralis.
7. Az a. subclavia közvetlen folytatása, ágaival a válltájékot és a mellkasfalat látja el. Hónaljverőér – a. axillaris
8. A térdárokban helyezkedik el. Térdárki verőér – a. poplitea.

(Csak teljes soronkénti helyes válaszra adható 1- 1 pont. Fél pont nem adható!)

23. Határozza meg a Febris continua fogalmát és lényegét! 1 pont

Febris continua – állandó láz: a testhőmérséklet tartósan 38 °C felett van és a napi ingadozás nem haladja meg az 1 °C – ot.

(Helyes válaszra 1 pont adható!)

24. * Ismertesse és jellemezze a fájdalmat az alábbiak szerint!

Egészítse ki a táblázatot!

4 pont

fájdalom típusa	oka	hol jelentkezik
Hirtelen fellépő markoló, szorító fájdalom.	Szívizom vérellátási zavar, oxigén hiány.	Retrosternális, amely kisugárzik a bal karba, vállba, nyakba.
Igen erős görcsös, kólikás fájdalom.	Epeköves roham	Jobb bordaív alatt kezdődő, a jobb lapocka irányába és a jobb vállba sugárzó
Éles, nagyon erős, hirtelen fellépő fájdalom.	Gyomorperforáció	Gyomortájékon
Rohamszerűen jelentkező, lüktető, pulzáló jellegű, mozgásra fokozódó elviselhetetlen fájdalom.	Migrén	Általában féloldali fej

(Bármely két helyes válasz 1 pont! Plusz pont nem adható!)

---

25. * A következő feladatban az elektrokardiográfiával kapcsolatos ismereteit kell alkalmazni. Ismertetnie kell az EKG fogalmát és kivitelezését! Egészítse ki az alábbi leírást!

7 pont

Fogalma: Az **elektrokardiográfia** (röviden **EKG**) egy **non-invazív diagnosztikai eljárás, amely a szív működéséről ad hasznos információt. A szív elektromos jelenségeit vizsgálja a szívizom-összehúzódásakor keletkező elektromos feszültség regisztrálásával. EKG-vizsgálat során a szív elektromos aktivitásán keresztül következtetünk a szív állapotára.**

Ápolási feladatok EKG vizsgálat előtt:

Beteg előkészítése pszichésen: tájékoztatjuk a beteget a vizsgálat helyéről, idejéről, a vizsgálat menetéről, kérjük az együttműködését.

Fizikális előkészítés: mobilizálható betegnél a vizsgálóban, fekvő betegnél a kórteremben.

Eszközök: EKG működőképességének ellenőrzése, van-e benne papír, épek-e az elektródák?

Tálcára készíteni: alkohol, papírtörölő, férfi beteg esetén borotva. Helyiség hőmérséklete megfelelő legyen, a beteg ne fázzon!

Vizsgálat menete: beteg azonosítása, higiénés kézmosás, beteg végtagjait, mellkasát szabaddá tenni, kontaktanyagot tenni a végtagelvezetések helyére, majd felhelyezni az elektródákat a végtagokra:

Jobb kar- **piros R (right)**

Bal kar- **sárga L (left)**

Bal láb - **zöld F (food)**

Jobb láb -**fekete N (neutral)**

Alkohollal letisztítani a mellkason az elvezetések helyét és kontaktanyag a mellkasra.

Felhelyezni az elektródákat a megfelelő anatómiai pontokra V1-V6-ig.

V1 piros= **IV bordaköz – sternum jobb széle**

V2 sárga= **IV bordaköz – sternum bal széle**

V3 zöld= **V2 és V4 felezőpontja**

V4 barna= **kulcsont közepén húzott függőleges felezővonal és V. bordaköz találkozási**

V5 fekete= **V. bordaköz elülső hónaljvonal**

V6 lila= **V. bordaköz középső hónaljvonal**

Bekapcsolni a készüléket, beállítani az érzékenységet, papírsebességet (25 mm/sec). Megkérjük a beteget, hogy néhány percig lazítson és fekdjön nyugodtan.

Felvétel után a készüléket kikapcsoljuk, elektródákat leszedjük, a beteget papírtörölővel letöröljük, nyugalomba helyezzük. EKG szalagot letépjük, beteg adatait ráírjuk, orvosnak átadjuk. Elhasznált anyagokat pótoljuk, dokumentálunk.

(Helyes válasz esetén a fogalomra 2 pont, végtagelvezetésre bármely két helyes válaszra 1 pont, mellkas elvezetésre bármely két helyes válaszra 1 pont adható.)